

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/147/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620200594
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8620200594.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členiek senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci navrhovateľky: H. Q., W. XX.XX.XXXX, F. Z. XXXX/XXX, XXX XX L., adresa na doručovanie: Q.K. XXX/XX, XXX XX L., zastúpená v konaní JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom so sídlom AK Dr. Goldbergera 249/1, 089 01 Svidník, proti osobe povinnej na platenie výživného: C. Q., W. XX.XX.XXXX, F. Z. XXXX/XXX, XXX XX L., v konaní o zvýšenie výživného, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 2Pc/5/2020-38 zo dňa 24.06.2020 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Navrhovateľka sa domáhala zvýšenia výživného zo strany otca - osoby povinnej na platenie výživného zo sumy 27,13 Eur na sumu 100,- Eur. Návrh odôvodnila podstatnou zmenou pomerov na strane jej ako osoby oprávnenej z výživného.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Súd prvej inštancie rozhodol vo veci rozsudkom č.k. 2Pc/5/2020-38 zo dňa 24.06.2020 tak, že cit.:

„I. Odporca je p o v i n n ý prispievať na výživu navrhovateľky sumou 30,- Eur mesačne počnúc od 8.4.2020 do budúca, vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám navrhovateľky vopred na č.ú. v L. L. IBAN: L. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX pod následkami výkonu rozhodnutia.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 62 ods. 1, 2, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

4. Konštatoval, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľka je oprávnenou osobou z výživného, nežije v spoločnej domácnosti s otcom. Býva u svojich starých rodičov a v septembri nastúpi do X. ročníka M. G. U. V., N. S., a teda nie je schopná sama sa živiť. Otec má voči nej vyživovaciu povinnosť v zmysle § 62 Zákona o rodine. Z výsluchu účastníkov súd zistil, že povinný v súčasnej dobe neprispieva navrhovateľke výživným. Pri rozhodovaní prihliadol na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného a na odôvodnené potreby navrhovateľky. Súd pri stanovení rozsahu výživného vychádzal zo zistení, že v súčasnej dobe príjem povinného rodiča je minimálny, s uhrádzaním jeho nákladov mu pomáha jeho priateľka, s ktorou žije v spoločnej domácnosti. Povinného zaviazal

výškou výživného v rozsahu 30,- Eur mesačne aj napriek tomu, ako konštatuje súd, že odôvodnené potreby navrhovateľky by vyžadovali oveľa vyššiu výšku výživného.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 52 CMP.

III. Obsah odvolania navrhovateľky a vyjadrenie k odvolaniu

6. Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľka. Žiadala napadnutý rozsudok zrušiť, eventuálne zmeniť tak, že súd vyhovie jej návrhu a povinného zaviazne prispievať na jej výživu sumou vo výške 100,- Eur mesačne. Navrhovateľka v odvolaní vecne argumentovala tým, že povinný má možnosti zabezpečiť si príjem, aby jej mohol prispievať na výživu aj vyššou sumou, než stanovených 30,- Eur. Podľa jej vedomostí povinný exekúciu nemá, čo vyplýva z výpisu z centrálného registra exekúcií. Priateľke a jej dieťaťu na domácnosť prispieva. Súd sa v konaní nezaoberal dôvodmi, pre ktoré má povinný minimálny príjem a prečo nie je schopný platiť vyššie výživné a či si hľadá, resp. hľadal nejaké zamestnanie. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. Navrhovateľka je študentkou denného štúdia X. ročníka M. G. U. V.K., N. S.. V súčasnosti absolvuje N. na licenciu L., kde licencia stojí 9.000,- Eur. Financuje si to z vlastných úspor, ktoré si z časti zarobila brigádami popri štúdiu a bola nútená vziať si aj pôžičku. Samotné štúdium je finančne náročné, nakoľko sa jedná o technický odbor. Študijné oddelenie univerzity pozná jej pomery a odporučilo jej odvolať sa proti rozsudku, škola jej môže pomôcť sociálnym štipendiom len do určitej miery. Navrhovateľka je zastúpená advokátom na základe rozhodnutia Centra právnej pomoci, čo tiež poukazuje na jej nízke príjmy. Životné minimum je vo výške 98,08 Eur mesačne, ak ide o nezaopatrené dieťa. Vzhľadom k vyššie uvedenému trvá na tom, že je v možnostiach, schopnostiach a majetkových pomeroch povinného reálne prispievať na jej výživu sumou 100,- Eur mesačne.

7. Osoba povinná z platenia výživného sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadřila.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP, v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné.

9. Odvolateľka namieta správnosť záverov súdu prvej inštancie vo vzťahu k zistenému skutočnému stavu veci a následne prijatému právnemu záveru. Výšku výživného považuje za nízku a pomery povinného rodiča podľa jej názoru umožňujú platiť výživné vo výške 100,- Eur mesačne. Navrhovateľka na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 24.6.2020 uviedla, že je ochotná akceptovať výšku výživného zo strany otca 30,- eur mesačne, ktorú je otec ochotný platiť k jej rukám. Súd rozsudok vyhlásil dňa 24.6.2020, účastníci konania sa nevzdali možnosti podať opravný prostriedok proti danému rozsudku (č.l. 37 spisu).

10. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, rozsahom vykonaného dokazovania a skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie považuje skutočný stav za nedostatočne zistený pre spravodlivé rozhodnutie vo veci. Za daného stavu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Neúplné zistenie skutočného stavu veci považuje odvolací súd za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní, dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávacom prípade sa de facto presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok.

11. Podľa ustanovenia § 62 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), plnenie výživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

12. Podľa ustanovenia § 75 ods.1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

13. Podľa ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase nového rozhodnutia. Zmenou pomerov sa rozumie výrazná zmena tých okolností (či už na strane oprávneného alebo povinného), ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu o výživnom.

14. Podľa ustanovenia § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav vecí, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav vecí, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov.

15. Podľa ustanovenia § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu vecí.

16. Navrhovateľka aj po nadobudnutí plnoletosti je stále osobou oprávnenou z výživného a je odkázaná na plnenie výživovacej povinnosti zo strany oboch rodičov. Schopnosť sama sa živiť na jej strane nenastala.

17. Pre zmenu pôvodného rozsudku o výške výživného je potrebné vyhodnotenie existencie dôvodov pre zmenu pôvodného rozsudku v zmysle § 78 ods. 1 a § 121 CMP, a to z hľadiska zmeny pomerov na strane povinného rodiča a na strane oprávneného. V prípade, ak súd zistí významnú zmenu v pomeroch rodičov alebo detí, zmení existujúcu úpravu výživného, a to v rozsahu, ktorá zodpovedá kritériám podľa ust. § 62, resp. § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

18. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie je zrejmé, že navrhovateľka nežije s rodičmi ani jedným z nich v spoločnej domácnosti, žije u svojich starých rodičov. Manželstvo rodičov navrhovateľky je rozvedené právoplatným rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k. 5P/69/2016-47 zo dňa 19.5.2017. Daným rozsudkom bola schválená rodičovská dohoda manželov tak, že v tom čase maloletá H. bola zverená do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na jej výživu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa. Z obsahu rozhodnutia je zrejmé, že matka pracovala v tom čase na Obvodnom oddelení T. v L. s priemerným čistým príjmom 852,- eur, otec bol bez príjmu, H. bola študentkou X. ročníka J. vo L.. Z obsahu vykonaného dokazovania ďalej vyplývajú zistenia, že navrhovateľka je študentkou vysokej školy, a to M. G. U. V., N. S., otec plní výživné vo výške 27,13 eur mesačne. Navrhovateľka preukázala náklady, ktoré súvisia s pobytom na internáte, cestovným do školy, so stravovaním, hygienou, poplatkami za mobil, internet, poplatky, ktoré musí zaplatiť v dôsledku realizácie kurzov na lietanie. Tiež z obsahu vykonaného dokazovania vyplýva, že navrhovateľka si privyrába brigádnicky. Na strane osoby povinnej z výživného z obsahu spisu vyplýva, že je spoločníkom a konateľom spoločnosti Q., L..C..I.. so sídlom L., Z. XXXX/XXX. Žije v spoločnej domácnosti so svojou priateľkou, má bežné výdaje, ktoré súvisia s jeho výživou a spláca pôžičku vo výške 158,- eur a splátku úveru vo výške 268,50 eur. Z lustrácie v Sociálnej poisťovni odvolaciemu súdu vyplynulo zistenie, že otec od roku 2015 je zamestnaný v spoločnosti Q., L..C..I.. Rozsudkom Okresného súdu Svidník sp.zn. 5Pc/16/2019 zo dňa 14.02.2020 bola matka navrhovateľky Y. H. Q. zaviazaná prispievať na výživu navrhovateľky sumou vo výške 100,- Eur mesačne. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 28.02.2020.

19. V rozhodnutí súdu prvej inštancie absentuje porovnanie pomerov v čase poslednej úpravy výživného, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Svidník č.k. 5P/69/2016-47 zo dňa 19.5.2017 a novej úpravy okrem potrieb navrhovateľky. Súd sa nevyrovnal s pomermi v čase pôvodného konania, kedy

súdom bola schválená dohoda rodičov o výške výživného pre v tom čase maloletú H.. Pomery na strane osoby povinnej nie sú zisťované náležitým spôsobom a nie sú porovnané s časom súčasného konania.

20. Zákon o rodine pri rozhodovaní o výške výživného vymedzuje kritériá ako určitý návod pre súd, kombináciou ktorých sa má určiť konkrétna výška výživného. Na strane oprávneného sú to relevantné odôvodnené potreby. Na strane povinného sú to schopnosti, možnosti a majetkové pomery.

21. Na strane osoby povinnej z platenia výživného - otca nie sú súdom prvej inštancie zisťované jeho možnosti, schopnosti a majetkové pomery. Osoba povinná z platenia výživného síce predložila súdu niektoré dôkazy, o ktoré opiera svoju nemožnosť poskytovať navrhovateľke vyššie výživné, avšak súd prvej inštancie tieto dôkazy v napadnutom rozhodnutí nijako nevyhodnotil, len stroho konštatoval, že v súčasnej dobe je príjem osoby povinnej minimálny a s uhrádzaním jeho nákladov mu pomáha jeho priateľka. Napadnutý rozsudok je z uvedeného dôvodu potrebné považovať za nepreskúmateľný. Nepostačuje konštatovanie súdu, že otec dosahuje minimálny príjem. Dokonca nie je zistená jeho výška. Nie je zistený príjem otca z jeho obchodnej spoločnosti, v ktorej je stále evidovaný ako spoločník a konateľ, nie sú známe jeho majetkové pomery.

22. V napadnutom rozsudku podľa odvolacieho súdu absentuje aj vyhodnotenie potencionálneho príjmu osoby povinnej platiť výživné, teda jeho potencionálny príjem. Súd prvej inštancie vôbec nezistil reálne schopnosti otca dosahovať iný príjem než aký tvrdí. Súd sa musí venovať otázke potencionálneho príjmu, zistiť dôvody, pre ktoré by bolo možné hľadiť na povinného rodiča ako na rodiča s iným príjmom než deklaruje.

23. Nie sú ozrejmené zo strany otca dôvody, prekážky, ktoré by mu bránili dosahovať iný príjem, ktorý môže dosahovať zdravý človek vzhľadom na vek a prihliadnutie k reálnym možnostiam na trhu práce. Potencialita príjmu znamená, že je možné zhodnotiť, že povinný rodič by mal dosahovať lepšiu zárobkovú činnosť než tú, ktorú deklaroval pre rozhodné obdobie, z ktorého sa má stanoviť rozsah výživného. Potencialita teda znamená de facto, že povinný môže v daných podmienkach dosahovať zvýšený príjem než deklaruje v rozhodnom období.

24. Pri určení výšky potencionálneho príjmu súd vychádza z príjmu, ktorý povinný rodič by s ohľadom na svoje skutočné schopnosti a možnosti, poprípade i majetkové pomery, ktoré sú dané fyzickým stavom, jeho vzdelaním, pracovnými skúsenosťami, dopytom a ponukou na rozumne regionálne určenom trhu práce mohol dosahovať. Len samotné konštatovanie, že príjem otca je minimálny bez vyhodnotenia všetkých relevantných ukazovateľov, je pre záver o možnostiach a schopnostiach otca tak, ako to vyhodnotil súd prvej inštancie, neprijateľný.

25. Základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na výživu oprávneného. Z charakteru výživného ako dávky zročnej do budúcnosti vyplýva, že nemožno všetky výdavky preukázať, keďže budú vznikať až v budúcnosti. Pokiaľ ide o pomery na strane navrhovateľky, je potrebné konštatovať, že pôvodne určená suma výživného vo výške zodpovedajúcej 30 % sumy životného minima je vzhľadom na sociálny status navrhovateľky bezpochyby nepostačujúca. Navrhovateľka je študentkou M., kde štúdium vyžaduje zvýšené náklady. Náklady sú vyčíslené navrhovateľkou od 400,- Eur do 600,- Eur mesačne. Porovnávajúc pomery v čase pôvodného rozhodovania a súčasného je potrebné uviesť, že zvýšené výdavky na strane navrhovateľky bezpochyby nastali v súvislosti so štúdiom na vysokej škole, teda ide o náklady na stravu, náklady na bývanie, náklady spojené so štúdiom. Navrhovateľka býva na internáte, nebýva v spoločnej domácnosti s matkou ani s otcom a býva u starých rodičov.

26. Keďže odvolací súd nepovažuje doposiaľ zistený skutočný stav za postačujúci k určeniu výšky výživného, zrušil napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1, 2 CSP).

27. Úlohou súdu prvej inštancie je nanovo rozhodnúť o nároku navrhovateľky na stanovenie nového rozsahu výživného. Súd sa oboznámi s obsahom spisu Okresného súdu Svidník sp.zn. 5P/69/2016, porovná pomery v čase pôvodného rozhodovania s pomermi, ktoré zistí na strane oprávneného a povinného rodiča, prihliadnuc na plnenie výživného aj zo strany matky. Vyhodnotí závery rozhodnutia Okresného súdu Svidník sp.zn. 5Pc/16/2019, ktorým bola matke stanovená povinnosť prispievať na

výživu dcéry vo výške 100,- Eur mesačne. Súd musí zistiť skutočný stav vecí, z ktorého vyplynú reálne možnosti a schopnosti povinného rodiča. Súd sa musí zaoberať zisťovaním jeho príjmov v čase rozhodnom pre posúdenie a stanovenie nového rozsahu výživného pre navrhovateľku zo strany otca. Zo strany jeho obchodnej spoločnosti, ako aj zamestnávateľa dôsledne zistí jeho reálne možnosti a schopnosti dosahovať príjem v súčasnej dobe tak, ako je to opísané vyššie v uvedenej časti rozhodnutia. Povinnosťou otca je predložiť daňové priznania obchodnej spoločnosti, v ktorej je spoločník za rozhodné daňové obdobia, teda za roky 2019, 2020. Súd zistí, aký príjem obchodná spoločnosť dosahovala, aké sú výdaje, majetok, pohľadávky a záväzky tejto právnickej osoby za rozhodné zdaňovacie obdobie. V zmysle ustanovenia § 63 ods. 1, 2 Zákona o rodine je povinnosťou súdu práve podľa ustanovenia § 63 ods. 2 skúmať a hodnotiť charakter výdavkov, spoľahlivo zistiť, či skutočne išlo vzhľadom na predmet podnikania o výdavky nevyhnutné, potrebné na zabezpečenie, dosiahnutie a udržanie príjmov. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že podľa ustanovenia § 63 ods. 1 je stanovená zákonná povinnosť rodičovi, ktorý má príjmy z inej než závislej činnosti podliehajúcej dani z príjmu, aby povinne súdu preukázal svoje príjmy. Ukladá sa mu povinnosť predložiť podklady pre zhodnotenie svojich majetkových pomerov, povinnosť umožniť súdu zistiť i ďalšie skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o výživnom sprístupnením údajov, ktoré sú chránené podľa zvláštnych predpisov. Ak je potrebné, môže kontaktovať aj správcu dane pre overenie údajov, ktoré povinný poskytol. Súd overí pravdivosť tvrdenia otca vo vzťahu k zmene percentuálneho podielu v danej obchodnej spoločnosti a zistenia náležite vyhodnotí. Súd vyhodnotí otázku zamestnania otca v obchodnej spoločnosti bez náležitého príjmu, pričom ide o spoločnosť, v ktorej je otec spoločník.

28. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).